

797
Nov. mense
ineunte.

unum diem in aetate lunae^a ratione saltus in Novembrio mense transilire. Etiam nec aetas lunaris in Ianuario Februario Martio et Aprile regularibus convenit, qui observari debent per decem^b et novem annos ad cognoscendam diebus Kalendarum aetatem lunae in mensibus singulis.

Est quoque et^c aliud in huius ratione saltus aliquanto^d difficilius computandum^e,
sed necessarie^f sciendum. Notissimum vero vestrae scio acutissimae^g prudentiae^h fore,
quod in communibus annis — secundum numerum epactarum, quae singulis annis
adcrescunt undecim diebus — quarta decima luna paschalis locum prioris quartae
decimae undecimⁱ diebus anticipat. Quod facile est invenire per annos communes.
In annis itaque embolismorum^l decem^k et novem diebus — secundum numerum
annorum circuli decennovenalis — quarta decima luna paschalis transponitur prioris
anni quartaedecimae; uti detrimentum communium^l annorum embolismis suppleatur,
et fiat aequalis numerus dierum in decem^k et novem solaribus et in decem^k et novem
lunaribus annis. Inter quartam decimam itaque lunam novissimi^m anni circuli saepe
nominati, quae fit quintasⁿ decimas Kalendas Maias², et quartam decimam primi anni
eiusdem circuli, quae fit Nonas Aprilis³, non ut ceteris^o annis communibus undecim,
sed duodecim inveniuntur dies; quatenus illa dies, quae in Novembrio mense lunari
aetati^p adempta^q est, hinc^r in Aprile^s inter epactas inveniatur. Epactarum vero ratio
est^t undecim diebus singulis annis adcrecere^u. Hoc vero anno propter saltum
duodecim dies inter quartam decimam novissimi anni⁴ et quartam decimam primi
anni⁵ reperiuntur; quatenus embolismus huius anni triginta habeat dies secundum
rationem embolismorum, decem^k et octo novissimi anni epactas; quibus si addideris
undecim, qui singulis annis more solito adcrescunt, et unum saltus diem, fiunt
triginta. Ideoque^{u*} primo anno circuli saepe nominati 'nullae' scribuntur 'epactae'; et a
pueris⁶ de 'nullis' in 'undecim' decantatur^v. Sed et si a quintas decimas Kalendas
Maias totius lunaris anni dies computantur usque in Nonas Aprilis^w, non ut ceteris^o
annis tricenteni quinquageni quaterni^x, sed tricenteni quinquageni terni dies repperi-
untur^y; nisi forte bisextilis^z immineat annus, qui unum adicere^a solet seu solari seu
lunari anno, ut aestimo, diem.

Qualiter vero huius ratio saltus singulis annis cicli^b decimnoventalis^e in diminu-
tionem unius^d diei adcreseat, diversis modis computatur^e. Sed haec facilius videtur
computatio^e, ut sciamus singulis annis cicli decimnoventalis^f unam horam et unum
punctum⁷ et nonam decimam partem^g unius puncti adcrecere ad undecim epactarum^h
dies, ex quibus horis et punctis colligitur unusⁱ per novem et decem^k annos dies.
Nam viginti et quattuor horae diem integrum perficiunt; quattuor enim^l puncti horam
faciunt. Sedecim puncti quattuor horas efficiunt. Et tribus punctis, qui supersunt,
adde nonas decimas partes unius^m puncti; et fiunt quattuor puncti, et est una hora.
Hanc si addideris quattuor praescriptis horis, fiunt quinque horae. Et has quinque

a) om. R. b) decim T. c) om. T, B. d) aliquando T, R; corr. aliquanto B. e) comput.
R, B. f) necessariae V. g) accutissime B; accutissime V. h) pruden V. i) undecime T; unde-
cime B; duodecim R. k) decim T, V. l) communem B. m) novissimi R. n) quartas B. o) caeteris B.
p) aetate B. q) adepta R. r) hic V. s) Aprilo T; corr. manu sec. aprilio B; aprilio V. t) rationem B
pro ratio est; est om. R. u) accrescere T, B. u*) ideo B. v) decantantur V. w) Apl T, R.
x) quaterni — quinquageni om. V. y) repper. corr. reper. B. z) bissextilis B; biŕextilis R. a) addic.
corr. adic. B. b) om. B; cycli R passim. c) decimnoventalis R; decimnoventalis B. d) huius V.
e) comput. R. f) decimnoventalis B; decimnoventalis V. g) parte R. h) aepact. R. i) om. V.
k) decim T, V. l) vero codd.; enim corr. Sickel. m) huius R.

1) Cf. Beda de temp. rat. c. 45 (Opp. ed. Giles VI, 236): In embolismis vero decem et novem
diebus eundem annum videtur solarem luna transcendere. 2) Habuit annus 797. pascha die 23. Aprilis,
veris lunam XIV die 17. Apr. 3) v. supra p. 185 n. 9. 4) 797. 5) 798. 6) a pueris dis-
centibus. 7) quadrantem horae.